

Intervju

ANDREJ
PLENKOVIĆ

Razgovarao Dražen Klarić
drazen.klaric@vecernji.net

Referendum nije način mijenjanja izbornog sustava. Iza njega stoje marginalne i isključive skupine kojima je cilj oslabiti HDZ

P

ovod za intervju s premijerom Andrejem Plenkovićem pet je godina Hrvatske u EU. Ovaj tjedan Večernji list organizirao je i veliku konferenciju na kojoj se raspravljalo o dobrim i lošim stranama našeg članstva. Intervju se poklopio s novom migrantskom krizom koja stoji pred EU. Na summitu koji su obilježili tvrdi zahtjevi dijela članica za obranom granica EU bio je i premijer Plenković. Rasprava europskih čelnika razvukla se pa smo zbog toga na kraju ovaj intervju finalizirali e-mailom. Unatoč ovim ograničenostima pokušali smo osim tema o EU dobiti i odgovore na cijeli niz aktualnih pitanja, od odnosa s predsjednikom, reformi, situacije u HDZ-u, Agrokoru...

Hrvatska neće biti hot-spot, no kako riješiti problem migranata koji je postao politički problem u mnogim državama EU.

Sigurno nećemo postati hot-spot. Upravo sam to istaknuo i tijekom rasprave o migracijama na Europskom vijeću jučer i prekjučer. Hrvatska je spremna pokazati solidarnost i humanost, ali prije svega štitit će svoje nacionalne interese i svoje granice.

Kako ćemo štititi granice?

Na tome djeluje više od 6 tisuća policajaca koji sprečavaju ilegalne ulaske u zemlju te štite sigurnost i hrvatskih i europskih građana. Ambicija je Hrvatske ulazak u Schengen, čime dugoročno jačamo svoju vanjsku granicu. Čvrsto podupiremo postizanje zajedničkog europskog rješenja, no takvog se dogovora onda trebaju pridržavati sve članice. Ponavljanje scenarija s različitim pristupom pojedinim državama dovelo bi do rasta nepovjerenja građana u sposobnost europskih institucija. Prije svega, potrebna je snažna financijska i operativna pomoć onim zemljama iz kojih migranti dolaze, s namjerom da se migranti tamo i zadrže. To je svojevrsno proširenje primjene dogovora EU i Turske koji se pokazao izrazito uspješnim. Drugo, ono što je najvažnije za smanjenje pritiska na Hrvatsku čvršća je zaštita vanjskih granica Unije. Pritom je ključna granica između Grčke i Turske.

Kad je riječ o sekundarnim migracijama, u kojem bi smislu trebalo reformirati Dublinsku uredbu, za što se Hrvatska zalaže?

Što se tiče onih migranata i izbjeglica koji su već ušli na teritorij EU, u proceduri je sedam pravnih akata koji pretpostavljaju reviziju Dublinske uredbe. Cilj je omogućiti pravedniju raspodjelu tereta krize i solidarnost na djelu među državama. I tu je stav Hrvatske vrlo jasan – želimo da se politika solidarnosti među članicama proporcionalno temelji na odgovornosti te veličini zemlje i njezinim gospodarskim mogućnostima. To smo činili i dosad. Strože kontrole migranata u jednoj od zemalja pokrenulo bi lančanu reakciju i u drugim članicama, zato je nužno europsko rješenje. U konačnici moramo osnažiti povjerenje građana u europske institucije, umjesto da se ostavlja prostor za pad u zamku populizma i retoriku koja razgrađuje temelje europskog projekta.

Kada smo kod europskog projekta, možemo li biti zadovoljni nakon prvih pet godina u EU?

U najvećoj mjeri možemo. Od 2013. dio smo obitelji slobodnih i demokratskih europskih nacija udruženih u najveće svjetsko gospodarstvo i političku zajednicu koja, globalno gledajući, predstavlja najbolji model regionalne integracije. Prihvaćanjem europskih vrijednosti i pravne stečevine EU je znatno doprinio tome da je Hrvatska danas urednije, prosperitetnije i pravednije društvo nego što je bila na početku svog europskog puta. Sufinanciranje EU važnih strateških projekata poput gradnje Pelješkog mosta i LNG terminala na Krku, koji će osigurati spajanje hrvatskog teritorija i pozicionirati Hrvatsku na energetske karte Europe, vidljivi su primjeri koristi našeg članstva u EU. Sukreiramo europske politike koje imaju izravan učinak na naše radnike, poduzetnike, izvoznike, studente i druge. Napredak koji su ostvarile zemlje koje su ušle u EU desetljeće prije nas (2004.) samo dokazuje koliko se članstvo u EU isplati. Siguran sam da će i Hrvatska ostvariti sličan napredak idućih godina. Upravo zato vjerujem u europski projekt i da će Hrvatska iskoristiti sve prednosti koje članstvo nudi. To je poticaj za nastavak reformi i brži gospodarski rast, još učinkovitije korištenje proračunskih sredstava koja imamo na raspolaganju iz fondova EU, ali isto tako i za snaženje pripadnosti europskom projektu koji se posljedi-

njih godina suočava s brojnim izazovima.

Možete li usporediti Hrvatsku na završetku pregovora i sad? Na Večernjakovoj konferenciji "Pet godina u EU" mogle su se čuti kritike da je došlo do usporavanja i nazadovanja u nekim područjima, npr. pravosuđu.

Članstvo u EU građanima je donijelo brojne koristi, Hrvatskoj međunarodni politički i sigurnosni kredibilitet, a gospodarstvu zamah razvoja na zdravim temeljima. Nakon šest godina recesije, ulazak u EU bio je početak gospodarskog oporavka. Europski fondovi prilika su kakvu Hrvatska nije dotad imala, dok su druge članice koje su ranije ušle u Uniju takvu mogućnost mogle koristiti cijelo desetljeće prije nas. Iz fondova EU povukli smo dosad 8,4 milijarde kuna više nego što smo uplatili u europski proračun. Otvaranjem tržišta EU hrvatski izvoz porastao je s 9 na 14 milijardi eura. Izašli smo iz Procedure prekomjernog proračunskog deficita i prvi put ostvarili proračunski suficit. Kontinuirano smanjujemo javni dug, bili smo na 85%, sad smo na 78% udjela BDP-a i idemo prema 65% za tri godine. Sve tri kreditne agencije povećale su kreditni rejting s izgledima da se vratimo na investicijsku razinu. Lani smo imali treću najveću stopu rasta zaposlenosti u EU od 3,8% te smo imali 60.000 više zaposlenih nego krajem 2016. Taj pozitivan trend dodatno se ubrzao u prvom kvartalu 2018. tako da smo s porastom zaposlenosti od +4,6% danas drugi u EU, iza Malte. U programu mobilnosti Erasmus+ od 2014. sudjelovalo je više od 21.000 mladih koji su kroz to stekli korisno europsko iskustvo. Dakle, Hrvatska je dobro iskoristila prvih pet godina članstva, a završnu računicu svih financijskih i gospodarskih učinaka članstva moći ćemo podvući tek kada istekne sljedeći sedmogodišnji proračun EU, za razdoblje od 2021. do 2027.

Velike sile, SAD i Rusija, javno se preko svojih veleposlanika prepucavaju oko utjecaja na Hrvatsku. Koliko Hrvatska uzima u obzir želje saveznika, prije svih SAD-a, pri donošenju odluka?

Ne bih govorio da je riječ o pritiscima, već to samo pokazuje da je Hrvatska za velike investicije, pa i za velike države, postala privlačnija zemlja otkako je ušla u EU. Hrvatska se u vrijeme ove Vlade postavila kao kvalitetan partner mnogima, i uvažavajući ulogu članice EU,

Ne znam kako su inicijatori tih ideja koji se često pozivaju na suverenizam zaboravili da je Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina donesen kao jedan od preduvjeta za međunarodno priznanje Hrvatske. To je bila državotvorna politika dr. Franje Tuđmana koju oni očito ne razumiju

S predsjednikom Vlade RH i predsjednikom HDZ-a

ROBERT ANIĆ/PIXSELL

Sigurno nećemo postati hot-spot. Hrvatska je spremna pokazati solidarnost i humanost, ali prije svega štitit će svoje interese i granice

podjednako uspješno razvija i odnose sa svim ključnim zemljama partnerima.

SAD čvrsto podupire projekt LNG terminala, dok su ruske banke ključni dionici u postizanju dogovora o nagodbi u Agrokoru. Kineske tvrtke gradit će Pelješki most, a s Izraelom smo dogovorili obnovu ratnog zrakoplovstva i suradnju na sigurnosnim pitanjima. Postoji i interes stranih kompanija za ekonomsku budućnost Ine. Odras smo novog globaliziranog svijeta koji se mijenja velikom brzinom i u kojem želimo aktivno sudjelovati. Borili smo se za svoju državu da bismo vodili svoju politiku koja je u interesu hrvatske države i naših građana. Partnere i prijatelje uvijek ćemo saslušati, ali u konačnici odluka je isključivo naša.

Ovaj tjedan održali ste govor na sjednici Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, no glavna tema u javnosti vaš je odgovor Aleksandru Šešelju koji je nastavio očeve provokacije i uvrede prema Hrvatskoj. Kako komentirate srbijansku notu koja je upućena zbog vašeg odgovora Šešelju?

Prije svega, veliko je priznanje Hrvatskoj što prvi put nakon 22 godine ima prigodu predsjedati Odborom ministara Vijeća Europe. Ta institucija koja utjelovljuje pomirbu naroda europskog kontinenta iznimno je važna za hrvatski narod koji se 90-ih izborio za slobodu i demokraciju. Hrvatska je svoju transformaciju prošla i danas imamo pravo biti ponosni na brojna postignuća. Kao predsjednik Vlade i HDZ-a neću dopustiti ni na jednom međunarodnom forumu lijepljenje etiketa Hrvatskoj. Moja Vlada nedvosmisleno osuđuje sve totalitarne režime 20. st. Ne dolazi u obzir da međunarodnu difamacijsku kampanju o Hrvatskoj vode oni koji i u 21. st. otvoreno promiču velikosrpsku politiku Slobodana Miloševića. Čuli ste po reakcijama kolega iz Parlamentarne skupštine da i oni to razumiju. Unatoč takvim, Hrvatska je spremna razvijati dobrosusjedske odnose i ekonomsku suradnju sa Srbijom te rješavati probleme iz prošlosti, ali to naprije podrazumijeva da Srbija odustane od retorike iz 1990-ih.

Srbija je ovog tjedna otvorila dva nova pregovaračka poglavlja s EU. Kako ocjenjujete napredak Srbije u poglavljima 23. i 24.?

Svi kandidati za članstvo u EU, uključujući i Srbiju, moraju ispuniti kriterije koji osiguravaju stabilne demokratske institucije, jamče

punu zaštitu ljudskih prava, vladavinu zakona i poštovanje prava manjina. Kao što sam i rekao predsjedniku Vučiću, hrvatska manjina u Srbiji zaslužuje uživati jednaka prava kao i srpska manjina u Hrvatskoj. Od Srbije ne očekujem ništa više, ali i ništa manje od onog što je u razdoblju od gotovo 12 godina priprema za članstvo morala ispuniti i Hrvatska. To je pravi put za europsku Srbiju, što je u interesu i Hrvatske i Srbije.

Nadležnost za ratne zločine?

U dosadašnjem tijeku pregovora Srbije u nekoliko smo navrata isticali primjedbe koje se, među ostalim, odnose i na Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine. Nedavno smo sa Srbijom počeli razgovore o sklapanju međunarodnog ugovora kojim bi se pitanja procesuiranja ratnih zločina uredila na načelima međunarodnog prava. Ono o čemu ćemo u nastavku pregovora u poglavlju 23 voditi računa je procesuiranje ratnih zločina, govora mržnje i nacionalističke retorike.

Komisija je promijenila stav o hrvatsko-slovenskom sporu o granici. Još prije godinu dana tvrdila je da se arbitražna odluka mora poštovati, a sada je stav da je riječ o bilateralnom pitanju, što je Hrvatska cijelo vrijeme tvrdila.

Odluka EK jedini je ispravan put. Činjenica da se Komisija nije htjela svrstati ni na jednu stranu nije slučajnost, već rezultat brojnih razgovora koje smo vodili na najvišoj razini i kvalitetnih argumenata našeg stručnog tima. U europskom duhu ponudili smo Sloveniji rješenje putem bilateralnih razgovora koje bi moglo biti prihvatljivo za obje zemlje. Nakon formiranja vlade u Sloveniji, nastavit ćemo razgovore o toj temi.

Gdje se pozicionira Hrvatska unutar EU? Ako stajemo uz stare države, kako onda vidite suradnju sa skupinom V4?

Pozicioniramo se tako da unutar europskih institucija, sudjelujući u kreiranju zajedničkih europskih politika, snažno zastupamo hrvatske nacionalne interese, ali i zagovaramo rješenja koja doprinose razvoju europskog projekta. Jedina smo država članica koja ima istodobno i dunavsku i jadransku, odnosno mediteransku dimenziju i zato imamo jedinstven položaj. Suradujemo sa svima jer je to u interesu Hrvatske. Imamo zacrtane sljedeće strateške korake. Do kraja ove

Nastavak na 6. stranici

Za vrijeme ove Vlade SAD, Kina, Rusija, Izrael pokazuju da smo kvalitetan partner koji razumije globalizirani svijet, brzinu promjena i da smo dio tog procesa, ali da znamo zaštititi i nacionalne interese

godine bit će ispunjeni svi kriteriji za ulazak u Schengen. Cilj nam je da Hrvatska uđe u Europski tečajni mehanizam 2020. te da u mandatu iduće vlade pristupi eurozoni. To je jedini put da budemo dio najutjecajnijeg kruga europskih zemalja, ali i da približimo životni standard hrvatskih građana onome starijih država članica.

Koliko ste zadovoljni prijedlogom europskog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. i smanjivanjem sredstava za kohezijsku i zajedničku poljoprivrednu politiku? Kako će se on odraziti na Hrvatsku?

Komisijin prijedlog novog financijskog okvira EU 2021.–2027. Hrvatskoj predviđa gotovo 10 milijardi eura za nove razvojne projekte. Budući okvir ukupno bi trebao biti veći za 50-ak milijuna eura od trenutnog, bez obzira na izlazak Ujedinjenog Kraljevstva. Za Hrvatsku je ključno da je prihvaćeno naše stajalište o zadržavanju odgovarajućih sredstava za kohezijsku i poljoprivrednu politiku. To su europske politike s najvećom dodanom vrijednošću koje nam omogućuju ravnomjeran regionalni razvoj svih dijelova Hrvatske. Osobito nam je važno što ćemo imati pravi financijski impuls za Projekt Slavonija, Baranja i Srijem. Time potičemo razvoj našeg sela i poljoprivrede. Unatoč manjem izdvajanju za kohezijsku i poljoprivrednu politiku, za Hrvatsku neće biti štete, nastavimo li ovaj trend povlačenja sredstava iz fondova EU. Umjesto da nas je koncem 2016. dočekalo oko 40% ugovorenih sredstava iz financijske omotnice za razdoblje 2014.–2020., zatekli smo svega 9%. Stoga smo taj proces znatno ubrzali da bismo na nadoknadili izgubljeno vrijeme.

Kakvi su danas rezultati?

U samo godinu i pol taj smo postotak povećali na 43%, a do kraja godine idemo prema 60%. Sve je u našim rukama i uvjeren sam da ćemo do 2020. ugovoriti veliku većinu od 10,7 milijardi eura koji su nam na raspolaganju te da ćemo većinu tih sredstava povući do 2023.

Vratimo se malo na domaću politiku. Je li previranje u HDZ-u završena priča nakon iskrenja zbog Istanbulske konvencije?

Za hrvatsko društvo dobro je da je uvjerljivom većinom od 110 zastupnika ratificirana Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Porazni podaci o broju žrtava nasilja traže snažnije mehanizme

Neodgovorni populizam vratio bi nas 50 godina unazad, kaže Plenković

Baš me zanima tko bi od mojih kritičara donio 'sporu' odluku da se kandidira za predsjednika HDZ-a, da razriješ Mostove ministre, odluku o Agrokoru, kupnji aviona, novom statutu HDZ-a i novim ljudima...

procesuiranja i zaštite, koje ćemo na znatno višoj razini nego dosad i osigurati. Danas ne vidim što se obistinilo od agresivne dezinformacijske kampanje pune obmana – nema „roditelja 1“ i „roditelja 2“ ni rodne ideologije. Zato sam i kolegama u Vijeću Europe jasno napomenuo da će hrvatski model interpretativne izjave koja jasno razdvaja bit Konvencije od ideoloških prijedora biti koristan primjer drugim zemljama.

Teže vam je bilo uvjeriti HDZ nego javnost.

Mi smo u stranci proveli otvorenu raspravu na svim razinama kakva se za vrijeme nekih drugih u HDZ-u nije mogla voditi i uvjerljivom većinom donijeli smo odluku o potpori Konvenciji. Oni koji su

Nema velike koalicije sa SDP-om jer za njega trebaju dvije velike stranke, a Kolindu Grabar-Kitarović podržat ćemo kada se izjasni o kandidaturi

Što su vrijednosti desnog centra, pa samim time i HDZ-a?

Desni centar znači narodnjaštvo, demokracijom domoljublje, ali i europske vrijednosti. To je pozicija iz koje se može napraviti najviše za hrvatski narod. Svjedočimo pokušajima pojedinih udruga i malih političkih stranaka da nametnu neki novi svjetonazor HDZ-u i fragmentiraju ga. Kao predsjednik stranke činim sve da HDZ bude široka politička snaga koja okuplja i ozbiljno vodi zemlju te nudi građanima najbolja rješenja. A to stranke s margine sigurno nisu u stanju. I dok bude takav i jedinstven, uvjeren sam da će HDZ uživati većinsku potporu birača. A to je i odgovornost koja nas obvezuje. Financijski smo konsolidirali stranku. Donijeli smo novi moderan statut HDZ-a. Uvjerljivo smo pobijedili na parlamentarnim i lokalnim izborima. Unatoč svim izazovima koji su pali na leđa ovoj Vladi, HDZ je po svim istraživanjima uvjerljivo vodeća stranka. Tu smo da dugoročno mijenjamo Hrvatsku.

Je li moguća koalicija HDZ-a i SDP-a?

Nije. Imamo stabilnu i čvrstu većinu i pouzdane partnere, imat ćemo većinu i u sljedećem mandatu HDZ-ove Vlade. Za veliku koaliciju trebale bi dvije velike stranke – ja zasad vidim samo jednu koja ima kvalitetna rješenja i ljude koji mogu mijenjati Hrvatsku na bolje. Velika koalicija sa SDP-om samo bi smanjila naš reformski kapacitet, a to nije ono što građani od nas očekuju. Danas, kada govorimo o strukturnim reformama koje ova Vlada poduzima, govorimo o reformama koje je SDP-ova Vlada u četiri godine mandata propustila pokrenuti. Zato i je njihov rezultat 2015. bio proračunski deficit od gotovo 12 milijardi kuna, dok naša Vlada ostvaruje suficit opće države. U Saboru izuzev politikanstva i demagogije nisam još čuo njihov konkretan doprinos reformskim naporima koje poduzimamo.

Predsjednica još nije rekla da želi i drugi mandat.

Drago mi je da je u javnosti dobro primljena vijest da će predsjednica sudjelovati na sljedećoj sjednici Vijeća za demografsku revitalizaciju. Kolinda Grabar-Kitarović bila je kandidatkinja iz redova HDZ-a. Kad se izjasni da se želi ponovno kandidirati, mi ćemo na stranci i tijelima donijeti odluku o potpori.

Kritičari vam zamjeraju da sporo donosite odluke, da Bruxelleske dugo važete?

To je jedna od brojnih neuteme-

ljenih ocjena koje mi „kritičari“ pripisuju. Baš me zanima tko bi od njih donio „sporu“ odluku da se iz pozicije zastupnika u EP-u kandidira za predsjednika stranke u momentu kad HDZ ruši svoju Vladu i ima rejting od 20% te u 55 dana nakon izbora za predsjednika stranke uspije dovesti HDZ do pobjede na parlamentarnim izborima. Pa npr. odluke o razrješanju Mostovih ministara, Agrokor, avionima itd. Jesu li možda brže donosili odluke oni koji su ih godinama odgađali, i nama prepustili? Kad mijenjate stvari, ne očekujete da vas svi nužno podržavaju. Svaki dan donosim operativne i strateške odluke. To je jedini način da idete naprijed, jer na ovom mjestu nema čekanja. Kad se suočavate s izazovima koji su vaši prethodnici ostavljali za neka bolja vremena, tu ponekad trebate sve izvagati dok tražite najkvalitetnija rješenja. Kao što sam rekao, u slučaju Agrokor prvi put imate situaciju da je Vlada reagirala prije nego što je „pukao nasip“ koji bi prouzročio gospodarski cunami. Rekonfigurirao sam parlamentarnu većinu nakon razlaza s Mostom bez izlaska na izbore jer nam je trebala godina političke stabilnosti. Nakon Općeg sabora HDZ-a donijeli smo odluku o kadrovskim osvježenjima u Predsjedništvu stranke. Ništa ne odgađamo, a sve strateške ciljeve koje smatramo važnima za Hrvatsku i za HDZ ostvarujemo.

Koliko je štete vama, Vladi i HDZ-u nanijela afera Hotmail? Jeste li je mogli spriječiti?

Kad analizirate kronologiju događaja i obrazloženje USKOK-a o odbacivanju kaznenih prijava, jasno je da smo u danim okolnostima napravili sve što smo mogli. Morali smo djelovati brzo, smireno i spriječiti da bankrot Agrokor vrati Hrvatsku u recesiju. To smo i učinili, a da porezni obveznici nisu morali platiti ceh. Da smo imali više vremena, sigurno je da bismo u zakonu bolje predviđjeli neke stvari. No poneki propusti koji su učinjeni nisu od strateške važnosti i ne mogu zasjeniti uspjeh cijelog procesa. Sljedećeg tjedna očekujemo postizanje nagodbe i ona je okvir koji jamči ekonomsku budućnost Agrokoru i očuvanje tisuća radnih mjesta u kompaniji, kod dobavljača i malih poljoprivrednika.

Unatoč kritikama, napadima o porbe, pa i dijela nezadovoljnih dobavljača, nagodba o Agrokoru je uspjela. Uložili ste velik politički kredibilitet. Kredibilitet Vlade, HDZ-a i opće osobno uloženo je radi zaštite općeg interesa hrvatskog gospodarstva.

Vrijeme bez pobune

Dejan Šorak

Izvolite, zauzmite svoje mjesto; 194 LNG broda kao performans u riječkoj luci u čast europske prijestolnice kulture

BORIS ŠČITAR

Imamo stabilnu i čvrstu većinu i pouzdane partnere, kaže premijer

Mnogi se ne bi usudili ući u ovaj pothvat, nego bi odabrali scenarij ili nacionalizacije, što bi značilo dugove Agrokora prebaciti na porezne obveznike, ili kreditiranja privatne kompanije državnim novcem. Moram priznati da sam se iznenadio nerazumijevanjem ozbiljnosti problema od strane opozicije. Radi se o najvećem restrukturiranju tog tipa u Europi što za malu zemlju poput Hrvatske predstavlja izniman pothvat. I uspjeli smo. Agrokora danas funkcionira, ostvaruje dobit, sačuvana su radna mjesta, u cijelosti su isplaćeni mali poljoprivrednici, a dobavljači između 60, 70 i 80%. To je ujedno i velika reforma koju smo proveli. Neplaćanje i ucjenjivanje dobavljača je prošlost. Ovo je zadnja etapa hrvatske tranzicije i potpuna promjena modela poslovnih odnosa u gospodarstvu.

Populizam se iz Europe prenio i u Hrvatsku. Mnogo je inicijativa kojima se traže promjene, od izbornih pravila do prava zastupljenosti manjina.

Cilj takvih inicijativa je oslabiti HDZ i spuštanjem izbornog praga steći politički legitimitet. Neodgovorni populizam s briljantnim idejama poput necijepljenja djece ili napuštanja EU vratio bi hrvatsko društvo 50 godina unazad. HDZ koji vodim protiv tog trenda odlučio se boriti. Referendum nije način za odlučivanje izbornog sustava neke zemlje. Jasno je koje marginalne i isključive političke opcije stoje iza referenduma. Ne znam kako su inicijatori tih ideja koji se često pozivaju na suverenizam zaboravili da je Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina donesen kao jedan od preduvjeta za međunarodno priznanje Hrvatske. To je bila državotvorna politika dr. Tuđmana koju oni očito ne razumiju.

Ali spremni ste razgovarati o poboljšanjima izbornih pravila, to je na Večernjakovu okruglom stolu najavio i ministar uprave Kuščević.

Trebamo razgovarati o poboljšanju

izbornog sustava, ali ne putem referenduma ili zlorabeći pojedine skupine u društvu. HDZ je najveći zagovornik preferencijalnog sustava glasanja – takav sustav donio nam je niz izbornih pobjeda. Uz zadržavanje granice od 10% priкупljenih glasova liste, nemamo ništa protiv zaokruživanja većeg broja kandidata na listi i uvođenja preferencijalnog glasa na lokalnim izborima. Želimo uvesti dopisno glasanje za hrvatske državljane izvan Hrvatske, a tražimo i modele da uskladimo izborne jedinice s brojem birača.

Najavili ste da će 2018. biti reformna godina.

Vlada ima tri temeljna cilja – racionalno vođenje javnih financija, pokretanje snažnijeg investicijskog ciklusa i nastavak provedbe strukturnih reformi. Prvi put nakon 2002. upravo smo mi otvorili javnu raspravu o mirovinskoj reformi kojom danas želimo osigurati održiv mirovinski sustav i pristojne mirovine budućim generacijama. Već smo usvojili niz demografskih i pronaletitnih mjera, povećali roditeljske i roditeljske naknade i proširujemo dječji doplati na još 150.000 djece, a u planu su i nove mjere. Od 1. 1. 2019. slijedi nova porezna reforma koja će donijeti nova porezna rasterećenja za građane i poduzeća. Samo u ovoj godini Vlada je izdvojila više od 2,5 mlrd. kuna za poticanje zapošljavanja što je najveći iznos dosad izdvojen za zapošljavanje u Hrvatskoj, koje je u porastu. Strateški prioritet Vlade nastavak je reforme obrazovanja, a osigurali smo i novih milijardu kuna ulaganja u znanost. Ključne su još reforme u zdravstvu, javnoj upravi i pravosuđu radi racionalizacije troškova i moderniziranja tih sustava. Digitalizacijom svih procesa želimo olakšati poslovanje i krenuti snažno u reformu same javne uprave. Paket pravosudnih zakona je pred izglasavanjem, dok su Zakon o zdravstvenoj zaštiti i paket mjera za olakšavanje položaja blokiranih sugrađana u prvom čitanju. Žurno radimo i na novom ovršnom zakonu. Na snazi je novi Zakon o upravljanju državnom imovinom kojim ćemo staviti državnu imovinu u funkciju razvoja gospodarstva. Pokrećemo reformski ciklus koji se godinama odgađao. A sve ovo odnosi se samo na sljedećih šest mjeseci. Sjetite se samo kakvo je ozračje bilo u Hrvatskoj prije nekoliko godina, dominirala su ideološka prepucavanja. Veseli me da u Hrvatskoj već tjednima raspravljamo u javnosti je li bolje smanjiti opću stopu PDV-a ili porez na dohodak. To je iskorak.

Svaka umjetnost strastveno, gotovo do samoponištenja, nastoji istražiti i dodirnuti svoje krajnje granice, vraćajući se time prapočetku i novom rođenju. Slikarstvo nakon pobune spram svake figuracije i deskripcije, završava na praznoj platnu. Glazbena konkretnost i atonalnost skončavaju u tišini, kiparstvo u slučajno odlomljenom kamenu, film u crnom "blanku", kazalište na praznoj pozornici. „Empty space“. Prazni prostor. Zove se tako knjiga Petera Brooka, slavnog britanskog kazališnog redatelja, scenarista i teoretičara. „Svaki prazni prostor mogu proglasiti pozornicom. Potreban je samo jedan čovjek koji njime hoda i netko tko ga gleda da bi otpočeo kazališni čin“. Prazno platno, tišina, prazni prostor. Mi postajemo ovo posljednje. Proglašavamo taj prazni prostor pozornicom, ali nedostaje ono bitno prema Brooku; netko tko tim praznim prostorom hoda. Gledatelj je ne samo jedan, ima ih mnogo, cijelo mnoštvo, sve naše skrbne, vrljednne i zabrinute političke elite sa svojim redateljskim konceptima u rasponu od intimističkih drama do spektakla.

U tome permanentnom workshopu, tom antitalent campusu, brainstormingu ingenioznosti, ima svega; volje, novca, odlučnosti, ali više nema onog Brookova šetača po praznome prostoru. Nema ga niti će ga biti. On je zauvijek otišao. Vladimir i Estragon prije će dočekati nedolazećega Godota nego što će se taj prokleti, a nužni hodač, taj bezvrijedni, ali neophodni stvor i njegov hod, koji će besmislu dati smisao, pojaviti. On je oдавно u Njemačkoj. U Irskoj. U Nizozemskoj. Bio je taj hodač u hrvatskome teatru apsurdno silno strpljiv. Služio je gledateljstvu da mu da privid teatra. Nitko ga nije pitao kako mu je, ima li posla, kakva mu je plaća, čime hrani djecu, gdje stanuje. Od njega se nije očekivalo ni gluma, ni nastup, ni drama. Od njega se očekivalo samo neka bude tu zbog privida. Neka gledateljstvu da smisao. A onda je u garderobi ostavio svoje izgažene tenisice iz srednje, svoje traperice s rupama koje nisu dizajnerska dosjetka i kupio jednosmjernu kartu Županja – Frankfurt. Prostor je

prazan, pozornica je prazna i zato više nije pozornica. Ali se zato gledateljstvo ne da. Ono je uporno i žilavo. Ono se prepire tko je propustio priliku prije mnogo godina, tko je griješio više ili manje, čije su ideje darovitije, a Brookova šetača ođavna nema. Otišao je. I nećete ga susresti ni na onim neodoljivo zanimljivim TV vijestima o blagdanima s naplatnih kućica kad se iz tudine vraća u okrilje domovinskog zagrljaja. Jer nema se komu vratiti. Osim grobljima. I svojim brojevima mobitela koji vise na beskrajima pustih kuća oglašavajući prodaju. Dok se proteklih desetljeća činilo kako je dramatično, dok su osnivi stožeri za obrane tvornica, dok su bijedne otpuštene radnice tamarale ulicama, dok su nicali šatori, oklopnici štitili povorke, bilo je to idilično vrijeme u kojem se činilo kako postoji nešto dramsko i dramatično, zbivanje koje ima smisla, makar imalo i nesretne svršetke. No došlo je vrijeme bez dijaloga, bez raspre, bez sukoba, došla je idilična utih kad je odustao i taj prvi i posljednji hodač. Nije to ništa strašno, nego prekrasno. Gospodo iz gledališta s najviših adresa, to je vaša šansa. Ta prazna pozornica, prazni je prostor

Ništa te ne smije omesti u poslanju da se o Galiji misli i odlučuje drugdje i da ta zadaća nije na tebi

vaša prilika. Nije to ujedno ništa novo. Ođavno su moderni redatelji pod svaku cijenu publiku htjeli učiniti dijelom scenskoga zbivanja, pretvoriti je u glumce i sudionike. Stoga izvolite, zauzmite svoje mjesto, nastupajte. Dajte maha svojoj neobuzdanoj mašti. „All the world is the stage“. Cijeli je svijet pozornica, govorio je Shakespeare. Možda ne cijeli svijet, ali u svakom slučaju, cijela je Hrvatska vaša pozornica. Zašto da, kvrugu, taj Kvarner s Opatijom bajnom zjapi tako prazan, da ga noću obasjava svjetlost ladića u kojima ribari love svježu ribu za Igora i njegovu čudesnu „Ribarnicu“ u Voloskom. Izbristite jedini grafit iz toga zemaljskoga raja, na kojemu piše „Volim te“. Umjesto tih besmislenih čamaca i kočarica,

dajte mašti maha. Ne jedna američka tristometarska LNG jahta, nego točno onoliko koliko ih stane u tu kvarnersku kvadraturu nasilja, gluposti i sluganstva. Jedna do druge. U slavu Rijeke kao europske prijestolnice kulture. Proglasite 194 LNG brodine performansom, hepeningom, instalacijom, naručite milenijske fotografije, napravite iz toga event. Sagradite golemi akvarij u kojem će neizmjerne količine bojnjaka otrova klora, u pothladenom moru, pred očima europskih kulturtregera ubijati preostale žive kvarnerske vrste. Društvene će mreže vrveti selfijima kako klor ubija oradu, jato srdela, škarpinu i brancina. Budite, gospodo, veseli jer dolazi vrijeme bez hodača po praznoj sceni, kad za vaše kreacije neće trebati posebni zakoni. Doista je ljepši pogled na plinsku elektranu nego na rijeku Cetinu, na vršine golih brda poput onih iz „Ubojstava u Walesu“, negoli na ono što se nekoć tako prozaično zvalo hrvatskim šumama. Nakupite još više starih šesnaestica koje će pokvarene kružiti nad Pulom, ostavljajući svojim vratolomijama bez daha zadržane turiste, utjerujući strah u kosti neprijateljima na koje bi se mogle srušiti. Sazrelo je vrijeme da se klijentelističke bande više ne moraju skrivati. Došao je čas da krađa javnih dobara i novca prestane biti tajno ljubavišništvo. Dajte tim vezama zakonska prava, napravite veleevančanja s fotogalerijama. Poput hrupa, nahrupite, dakle, na tu praznu pozornicu, na taj empty space zvani Hrvatska i dajte si svi skupa oduška. S lakoćom ćete se dogovoriti o ulogama, prividno dobrih, stvarno zlih, lažnih pobunjenika i još lažnijih proroka. Dočekajte spremno nova, svijetla vremena koja će veliki strah pretvoriti u veliku radost. „Nećemo“ pretvoriti će se u „hoćemo“: Hoćemo biti hot spot. Zašto drugim državama EU dajete prednost? Zašto smo i opet zaobljeni u dodjeli imigrantskih kvota? Umjesto nužno nam potrebnih trideset tisuća godišnje dodijelili ste nam samo bijednih 7 tisuća. Ako Italija ne pušta te dragocene lade k sebi, dajte ih nama! Naše su im luke širom otvorene. Sve osim riječke. Jer tu su 194 plutajuća LNG terminala.